

Mødedokument

B8-1237/2016

16.11.2016

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af redegørelse fra næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik

jf. forretningsordenens artikel 123, stk. 2

om situationen i Hviderusland
(2016/2934(RSP))

Petras Auštrevičius, Dita Charanzová, Ivan Jakovčić, Urmas Paet, Jozo Radoš, Pavel Telička
for ALDE-Gruppen

**Europa-Parlamentets beslutning om situationen i Hviderusland
(2016/2934(RSP))**

Europa-Parlamentet,

- der henviser til sine tidligere beslutninger om Hviderusland, navnlig beslutningerne af 10. september 2015¹, 29. marts 2012², 16. februar 2012³, 15. september 2011⁴, 12. maj 2011⁵, 10. marts 2011⁶ og 20. januar 2011⁷,
 - der henviser til parlamentsvalget den 11. september 2016 og til præsidentvalget den 11. oktober 2015,
 - der henviser til den foreløbige erklæring af 12. september 2016 fra OSCE/ODIHR, OSCE's Parlamentariske Forsamling og Europarådets Parlamentariske Forsamling (PACE) om parlamentsvalget i Hviderusland,
 - der henviser til Rådets konklusioner om Hviderusland, navnlig konklusionerne af 16. februar 2016 om ophævelse af de restriktive foranstaltninger mod 170 enkeltpersoner og tre hviderussiske virksomheder,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 123, stk. 2,
- A. der henviser til, at OSCE/ODIHR sammen med Europarådets Venedigkommission i sin endelige rapport om præsidentvalget i Hviderusland i 2015 udarbejdede et sæt henstillinger, som skulle sættes i værk af Hviderusland inden parlamentsvalget i 2016;
- B. der henviser til, at de hviderussiske myndigheder med henblik på at opbygge et bedre forhold til Vesten har iværksat en række tiltag, der præsenteres som om, at man har gjort det lettere for demokratiske oppositionspartier at stille op, end det har været tilfældet ved tidligere valg, og at udenlandske observatører har fået lettere adgang til at følge stemmeoptællingen, men som i henhold til den vurdering, der er foretaget af den internationale valgobservationsmission under ledelse af OSCE/ODIHR, ikke har ført til, at valget blev gennemført korrekt i overensstemmelse med OSCE-forpligtelserne og andre internationale forpligtelser og standarder;
- C. der henviser til, at der ved parlamentsvalget i 2016 ifølge OSCE/ODIHR stadig var en række gammelkendte systemiske mangler, herunder lovmæssige begrænsninger af politiske rettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder; der henviser til, at valgkommissionerne stadig ikke blev anset for uafhængige, fordi der ikke var nogen repræsentanter for oppositionen; der henviser til, at brevstemningen,

¹ Vedtagne tekster, P8_TA(2015)0319.

² EUT C 257 E af 6.9.2013, s. 9.

³ EUT C 249 E af 30.8.2013, s. 57.

⁴ EUT C 51 E af 22.2.2013, s. 140.

⁵ EUT C 377 E af 7.12.2012, s. 162.

⁶ EUT C 199 E af 7.7.2012, s. 182.

⁷ EUT C 136 E af 11.5.2012, s. 57.

stemmeoptællingen og opgørelsen af valgresultater var præget af et betydeligt antal proceduremæssige uregelmæssigheder og manglede gennemsigthed;

- D. der henviser til, at FN's særlige rapportør om menneskerettighedssituationen i Hviderusland har tilkendegivet, at de retlige og administrative systemer, der ligger til grund for begrænsningerne af menneskerettighederne, er uændrede, og at de to "symbolske" uafhængige medlemmer af parlamentet kun understreger, at processen er "styret";
- E. der henviser til, at der siden 1994 ikke har fundet frie og retfærdige valg sted i Hviderusland i henhold til valglovgivning, der stemmer overens med OSCE/ODIHR's internationalt anerkendte standarder;
- F. der henviser til, at bedre forbindelser mellem EU og Hviderusland forudsætter en markant forbedring af ytringsfriheden og mediefriheden, respekt for de politiske rettigheder for både almindelige borgere og oppositionsaktivister og fuld respekt for retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder; der henviser til, at Den Europæiske Union fortsat er stærkt opsat på at forsvare menneskerettighederne i Hviderusland, herunder ytrings- og pressefriheden;
- G. der henviser til, at EU i februar 2016 som et tegn på velvilje bragte fem års restriktive foranstaltninger mod Hviderusland til ophør for at ansøre Hviderusland til at forbedre sin status på menneskerettigheds-, demokrati- og retsstatsområdet; der henviser til, at der forud for valget i 2016 blev gjort en række mindre bestræbelser på at tackle visse mangeårige problemer, men at der fortsat henstår mange uløste problemer hvad angår de lov- og proceduremæssige rammer for afholdelse af valg;
- H. der henviser til, at de to hviderussiske valgobservatørgrupper HRD (Menneskerettighedsforkæmpere for Frie Valg) og Right to Choose 2016 har fordømt de seneste valg for ikke at leve op til en række centrale internationale standarder og for ikke at være en troværdig afspejling af de hviderussiske borgeres vilje;
- I. der henviser til, at hviderussiske valgobservatørgrupper har indsamlet dokumentation for massive landsdækkende forsøg på kunstigt at oppuste tallene for den samlede valgdeltagelse såvel i den fem dage lange periode for tidlig stemmeafgivelse (6.-10. september) som på selve valgdagen (11. september);
- J. der henviser til, at centrum-højre-kræfterne i den hviderussiske opposition den 18. november 2015 for første gang fremlagde en fælles samarbejdsaftale om at stille op i forening til parlamentsvalget i 2016;
- K. der henviser til, at Europa-Parlamentet i øjeblikket ikke har nogen officielle forbindelser med det hviderussiske parlament; der henviser til, at Parlamentets Delegation for Forbindelserne med Hviderusland den 18.-19. juni 2015 aflagde sit første officielle besøg i Minsk siden 2002;
- L. der henviser til, at det hviderussiske parlament ikke har officiel status i Den Parlamentariske Forsamling Euronest;
- M. der henviser til, at Hviderusland spillede en konstruktiv rolle som mægler i forbindelse

med aftalen om våbenhvile i Ukraine;

- N. der henviser til, at konflikten i Ukraine har øget frygten i det hviderussiske samfund for, at den interne situation vil blive destabiliseret som følge af et magtskifte, hvilket imidlertid hverken kan eller må betyde, at det hviderussiske folk har opgivet håbet om væsentlige reformer og en fredelig forvandling af landet;
 - O. der henviser til, at den hviderussiske økonomi har været ramt af stagnation i over 20 år, idet store sektorer stadig ejes af staten og styres og kontrolleres administrativt; der henviser til, at Hvideruslands økonomiske afhængighed af Ruslands økonomiske støtte er konstant stigende, og at Hvideruslands økonomiske resultater hører til de dårligste blandt landene i Det Eurasiske Økonomiske Union – f.eks. faldt landets BNP med over 30 mia. USD i 2015-2016;
 - P. der henviser til, at Hviderusland fortsat er det eneste land i Europa, der praktiserer dødsstraf; der henviser til, at den hviderussiske højesteret den 4. oktober 2016 stadfæstede dødsdommen over Siarhei Vostrykau; der henviser til, at dette var den hviderussiske højesterets fjerde stadfæstelse af en dødsdom i 2016;
 - Q. der henviser til, at der – som det fremgår af rapport af 21. april 2016 fra FN's særlige rapportør om menneskerettighedssituationen i Hviderusland – til trods for en betragtelig intensivering af kontakterne mellem Hviderusland, EU og USA stadig sker krænkelse af menneskerettigheder, og at der ikke har kunnet konstateres nogen væsentlig forandring;
 - R. der henviser til, at menneskerettighedsorganisationer har henledt opmærksomheden på nye metoder til chikane af oppositionen og på anholdelserne af Eduard Palchis, Mikhail Zhamchuzhny og Uladzimir Kondrus i slutningen af 2015 og 2016, idet de to sidstnævnte er blevet identificeret som politiske fanger af det hviderussiske menneskerettighedscenter "Viasna";
 - S. der henviser til, at Hviderusland er i færd med at bygge sit første atomkraftværk nogensinde i Ostrovets, på grænsen til EU; der henviser til, at dette byggeri de facto ledes og finansieres af Rusland og russiske virksomheder, der repræsenterer den nukleare og den finansielle sektor;
1. er fortsat dybt bekymret over de mangler, som uafhængige internationale observatører påpegede ved præsidentvalget i 2015 og parlamentsvalget i 2016; anerkender, at forsøgene på at gøre fremskridt er yderst begrænsede og utilstrækkelige; noterer sig, at der i det nyvalgte parlament vil være én repræsentant for oppositionen og én for den ikke-statslige sektor; mener imidlertid, at der herved er tale om politiske udnævnelser snarere end en konsekvens af valgresultatet, eftersom de pågældende repræsentanter er blevet udpeget af administrationen;
 2. opfordrer de hviderussiske myndigheder til hurtigst muligt at genoptage arbejdet med en gennemgribende valgreform som led i en bredere demokratiseringsproces og i samarbejde med internationale partnere; understreger behovet for at implementere OSCE/ODIHR-henstillingerne i god tid før kommunalvalgene i marts 2018 og overholde dem nøje i praksis; fremhæver, at dette er centralt for at indfri det fulde potentiale af forbindelserne mellem EU og Hviderusland;

3. gentager sin opfordring til de hviderussiske myndigheder om under alle omstændigheder at sikre, at de demokratiske principper, menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder respekteres i overensstemmelse med verdenserklæringen om menneskerettighederne, henstillingerne i forbindelse med den universelle regelmæssige gennemgang i FN's Menneskerettighedsråd og de internationale og regionale menneskerettighedsinstrumenter, som Hviderusland har ratificeret;
4. opfordrer den hviderussiske regering til at rehabilitere alle de løsladte politiske fanger og give dem alle deres borgerlige og politiske rettigheder tilbage;
5. udtrykker sin bekymring over, at der ikke siden 2000 er registreret noget nyt politisk parti i Hviderusland; opfordrer Hviderusland til at afskaffe alle begrænsninger i denne henseende;
6. opfordrer den hviderussiske regering til straks at ophæve artikel 193, stk. 1, i straffeloven, som gør det strafbart at organisere og deltage i ikkeregistrerede offentlige sammenslutningers og organisationers aktiviteter, og tillade offentlige sammenslutninger og organisationer at fungere fuldt ud, frit og uhindret i retlig henseende; henleder navnlig Kommissionens opmærksomhed på det forhold, at der som følge af anvendelsen af artikel 193, stk. 1, og andre restriktive foranstaltninger er over 150 hviderussiske NGO'er registreret i Litauen, Polen, Den Tjekkiske Republik og andre steder; bemærker inkonsekvensen i EU's bestræbelser på at øge sin finansielle bistand gennem kanaler, der kontrolleres af den hviderussiske regering, mens den internationale finansielle støtte til den ikke-statslige sektor i Hviderusland fortsat er underlagt en tung skattebyrde;
7. opfordrer Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) og Kommissionen til at prioritere de ovennævnte problemer i den igangværende menneskerettighedsdialog mellem EU og Hviderusland og til i denne forbindelse at udvide EU's samarbejde med alle internationale aktører såsom FN, Europarådet, OSCE og sidst, men ikke mindst, oppositionen og det uafhængige civilsamfund i Hviderusland i bestræbelserne på at engagere de hviderussiske myndigheder i udarbejdelsen af en køreplan for menneskerettigheder;
8. fordømmer den omstændighed, at Hviderusland er det eneste land i Europa, der har bevaret dødsstraffen, hvilket er i modstrid med de europæiske værdier; kræver et øjeblikkeligt moratorium for henrettelser og ændringer af straffeloven med henblik på at afskaffe dødsstraf; minder om, at dødsstraf udgør en umenneskelig og nedværdigende behandling, der ikke har nogen påviselig afskrækkende virkning og gør fejlagtige domfældelser uoprettelige; finder det uacceptabelt, at der blev afsagt en dødsstraf dagen efter, at EU ophævede de fleste af sanktionerne mod Hviderusland;
9. opfordrer EU-Udenrigstjenesten og Kommissionen til at fortsætte og øge deres støtte til civilsamfundsorganisationerne i Hviderusland og i udlandet i overensstemmelse med EU's politik med kritisk engagement over for Hviderusland; fremhæver i denne forbindelse behovet for at støtte alle uafhængige informationskilder for det hviderussiske samfund, herunder medier, som sender på hviderussisk fra udlandet; anser det for vigtigt fortsat at støtte de uddannelsesprogrammer og -institutioner, der fungerer i eksil, som f.eks. European Humanities University i Vilnius;

10. bemærker, at der i januar 2014 blev indledt forhandlinger om visumlempelse med henblik på at forbedre de mellemfolkelige kontakter og fremme fremvæksten af et civilsamfund; understreger, at det er nødvendigt at gøre hurtigere fremskridt i denne henseende;
11. er særligt foruroliget over de sikkerhedsmæssige problemer i forbindelse med opførelsen af det hviderussiske atomkraftværk i Ostrovets, mindre end 50 km fra Vilnius; opfordrer indtrængende de hviderussiske myndigheder til at indgå i et konstruktivt samarbejde med alle relevante internationale myndigheder, EU og dets medlemsstater, at begynde at efterleve FN's Espoo- og Århuskonvention nøje og at vise politisk vilje til at følge de risiko- og sikkerhedsvurderinger, der anvendes af EU efter Fukushima;
12. opfordrer på det kraftigste Kommissionen til i forbindelse med den planlagte energidialog mellem EU og Hviderusland at prioritere spørgsmålet om sikkerhed og gennemsigtighed for så vidt angår det hviderussiske atomkraftværk, og opfordrer Kommissionen til at give Parlamentet og medlemsstaterne, navnlig dem, der grænser op til Hviderusland, regelmæssige rapporter om sin indsats for at sikre de højeste standarder for nuklear sikkerhed i forbindelse med dette nukleare anlæg under opførelse; opfordrer Kommissionen til at sikre, at EU's finansielle institutioner og mekanismer som f.eks. Den Europæiske Investeringsbank eller Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD) ikke direkte eller indirekte kan anvendes til at finansiere atomkraftværket i Ostrovets, og til at vurdere, om den EU-garanti, der blev givet til EIB tidligere i 2016, er forenelig med EU's sanktioner mod Den Russiske Føderation;
13. støtter Kommissionen i dens politik med "kritisk engagement" over for de hviderussiske myndigheder og erklærer sig villigt til også at bidrage hertil gennem sin Delegation for Forbindelserne med Hviderusland; minder om, at EU dog er nødt til fortsat at holde et vågent øje med fordelingen af dets ressourcer og sikre, at de bidrager til at forbedre situationen for oppositionen og civilsamfundet;
14. fastholder sit engagement i at arbejde til gavn for det hviderussiske folk, støtte dets prodemokratiske forhåbninger og initiativer og bidrage til en stabil og demokratisk fremtid med velstand for landet;
15. pålægger sin formand at sende denne beslutning til næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, EU-Udenrigstjenesten, Rådet, Kommissionen, medlemsstaterne, OSCE/ODIHR, Europarådet og de hviderussiske myndigheder.